

Innspill fra Nettverk fjord- og kystkommuner til Klimautvalget 2050

Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) viser til invitasjon om å gi innspill til klimautvalgets foreløpige vurderinger.

NFKK er positive til at klimautvalget søker å se arealbruk og forvaltning av havområder i et helhetlig perspektiv. Samtidig er det viktig for NFKK å understreke at kommunene selv må være en sentral myndighetsutøver over områdene innenfor grunnlinjen, for eksempel ved å kunne bestemme hvor oppdrettslokaliteter skal tillates gjennom planprosesser. Klimautvalget skriver blant annet at

«..I Norge har arealpolitikk på land og i kystnære havområder i stor grad vært ansett som et kommunalt anliggende og ansvar (jf. Kommuneplanens arealdel) (...) Summen av alle valg knyttet til arealbruk på lokalt nivå (ofte i form av bit-for-bit-utbygginger) har globale konsekvenser, og utviklingen i klimakrisen og naturkrisen har konsekvenser på lokalt nivå.

Verktøy i areal-, transport-, og miljøpolitikken, som plan- og bygningsloven, arealregnskap, naturregnskap og regnskap over økosystemtjenester (som CO₂-opptak og -lagring), er derfor sentrale verktøy for å vurdere veivalg rundt omstilling til et lavutslippssamfunn. Politikken for energi, jordbruk, skogbruk, samferdsel og andre næringer må vurderes ved disse veivalgene. Til havs er helhetlige forvaltningsplaner og sektorlovgivning viktige for hvordan områdene i havet inngår som en del av omstillingen (...)».

Utvalget er opptatt av veivalg som Norge står overfor og beskriver et dilemma der samfunnet er avhengig av naturen for matproduksjon og livsgrunnlag, samtidig som vi er avhengige av å løse klimakrisen. Det er ikke til å stikke under stol at ett av disse valgene er en videre satsing på produksjon av kortreist og bærekraftig mat gjennom sjømatindustrien – en næring som også bidrar til lokale arbeidsplasser og bosetting langs kysten. Fjord- og kystkommunene i NFKK mener at natur- og klimahensyn ikke trenger å gå på bekostning av matproduksjon og arbeidsplasser, snarere tvert om.

Vurderinger knyttet til lokaliseringen av havbruk må gjerne være en del av helhetlige planer, men kommunene må selv være pådriver og beslutningstager i disse avgjørelsene. Videre foreslår utvalget at «et overordnet grep kan være bruk av arealnøytralitet eller naturnøytralitet som styrende for arealpolitikken, hvor forringing av et areal må motsvares med restaurering eller tilbakeføring til naturlig tilstand av et annet». NFKK stiller seg spørrende til hvordan dette skal gjennomføres i praksis, og hvorvidt det vil få konsekvenser for næringsutøvelse eller på produksjon av bærekraftig og kortreist mat gjennom sjømatnæringen. Herunder er det for øvrig påkrevet å få en langt breiere definisjon av begrepet havbruk. Det er viktig å få fram at havbruk er mye mer enn lakseoppdrett; det handler om å høste fra ville bestander, bruke det til fiskeoppdrett og å dyrke havet i ordets rette forstand.

Utvalget foreslår også at dersom man legger til rette for mindre arealer vil det kunne stimulere til innovasjon og nye forretningsmodeller. Selv om NFKK i utgangspunktet er positive til arealeffektivitet og innovasjon, ønsker vi å gjøre utvalget oppmerksom på at et slikt grep også kan innebære å flytte

arbeidsplasser fra mindre sentrale strøk til offshore oppdrettsvirksomhet. I neste omgang vil dette sannsynlig føre til utflagging av en næring der Norge har store naturgitte fortrinn gjennom en skjermet kystlinje og golfstrømmen. Og da må en spørre seg: Er det dette man vil, og er det dette man har råd til?

Videre påpeker utvalget at bygging av veier og ny bebyggelse bidrar til utslipp av 2.6 millioner tonn CO₂. Nettopp derfor mener NFKK blant annet at det i større grad må satses på godstransport via sjøveien. NFKK er også enige i at naturens egenverdi må tillegges vekt når man vurderer nye inngrep i natur, noe de samfunnsøkonomiske analysene som ligger til grunn i Nasjonal transportplan i liten grad tar hensyn til i dag.

Utvalget nevner at Norge har forpliktet seg til et globalt rammeverk for naturmangfold der 30 % av hav og land skal beskyttes. Også her mener NFKK det må gå an å ha to tanker i hodet samtidig, slik at det skal være mulig med bærekraftig mat- og energiproduksjon i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Bernt Lind-Aaby

Daglig leder

Nettverk fjord- og kystkommuner